

28. 9. 2025 – Děsivý král

1. čtení: J 15, 12-19

Píseň: S115 – Jdou, stále jdou se zprávou

Základ kázání: 1Sam 18, 1-16

Kázání: Milí shromáždění,

tradiční biblická ironie pokračuje. Protože příběh navazuje takřka okamžitě na příběh předchozí – Davidovu porážku Goliáše. Tak by člověk čekal, že když byl Saul tak udiven a ptal se po Davidově *původu* – místo po jeho jméně – tak to bude *Saul*, kdo přilne celou duší k Davidovi!

Vždyť David hrával Saulovi na citaru, aby od něj odháněl zlého ducha od Hospodina. Porazil Goliáše – na což si Saul ani netroufl. A dokonce si ani neřekl o slíbenou „pohádkovou“ odměnu – o velké bohatství a ruku princezny.

Ale místo Saula to byl *Jónatan*, Saulův syn, kdo přilnul celou duší k Davidovi. Místo aby žárlil na tohoto hezounka, který tolik udělal pro otce Saula! Místo aby záviděl a nenáviděl toho, kdo dokáže zachraňovat jeho otce – na rozdíl od právě Jónatana.

A dokonce si ho *zamiloval jako sebe sama*. Také proto mají vykladači za to, že vztah Davida a Jónatana byl hlubší než „jen“ přátelský. Nakonec se Jónatan před Davidem zcela svlékl a dal mu svůj plášť, oděný, meč, luk i opasek. Ať už tomu bylo jakkoli, mnohem podstatnější je, že Jónatan v tom *naplňoval Boží zákon* (Lev 19, 18).

Tak počátek „vlády“ krále Davida odpovídá počátku vlády krále Saula. I Saul se zpočátku velmi pevně a věrně držel toho, co je Boží. Opakovaně *proti vůli lidu*. Tak i David naplňuje Boží zákon. A tak i lidé kolem nich – Jónatan je jistě ovlivněn jak otcem Saulem, tak i Davidem. Vlastním plněním Boží vůle povzbuzujeme bližní ke stejnému. I kdyby ne tak silně, jako činění lidské zvůle.

Tak David úspěšně podnikal výpravy, na které ho posílal *bohatýr* Saul. *Král* Saul, který sám do boje už spíše nechodil. Stejná situace bude počátkem pádu také Davida (2Sam 11, 1).

Tak snad nepřekvapuje, že stejným pád pokračuje i nyní pro Saula – už Goliáše porazil David. Místo aby to udělal vysoký, statný Saul. Ten se místo toho třásl strachy v paláci. Tak se *nemohl* divit, že když i dál je to *David*, kdo poráží Pelištejce, tak to *nemůže* být Saul, kdo by za to byl oslavován. Nebo za nějaké „desetitisíce.“

Jenže každý člověk je pyšný. Tím víc, čím *méně* svou pýchu přiznává. A tak zatímco tak dobře většina lidí vidí „třísečku v očích bližních,“ trám ve vlastním oku většina lidí nevidí. Tak i Saul se děsně čítil na ty všechny, které David vlastnoručně vysvobodil. Převelice se hněval na všechny, které David zachránil *riskováním vlastního života* v boji proti Pelištejcům. Místo, aby oslavovali hlavně svého krále, který přece Davida do těch bojů jen *posílal*!

Ale to je přece definice pýchy: Nárokování si, na co žádný nárok není. Proč by někdo Saulovi přiřkl desetitisíce, když je poráží *David* – už v Goliášovi?

Ironie vztahu Saula a Davida pokračuje v Saulově vyznání: Protože Davidovi lid přiřkl víc zabitých nepřátel než mě, tak už mu *chybí jen to království*.

To je přece směšné. Zaprvé: Davidovo království to už *je*. Už je pomazán za nového krále! A přesto se ho *nedomáhá*. Zadruhé: I Saul přece slíbil *ruku své dcery* tomu, kdo poráží Goliáše. Tím své království přece Davidovi sám přislíbil!

Tak strašlivě oslepuje pýcha. Tak převelice zaslepuje hřích. Zejména vůči *vlastním* slovům, činům, slibům, zlu. A Bible připomene, že pýcha/hřích jdou ještě dál: Právě od této chvíle hleděl Saul na Davida nedůvěřivě.

Dosl. hleděl na Davida *uraženě*, křivácky, pokřiveně, s touhou Davida *potrestat*. A dokonce s *vinou*. Ačkoli David Saulovi stále jen pomáhal. Ale i to je dodnes běžná zkušenost mnoha lidí – lidský svět trestá ty, kdo nejobětavěji a nejdůležitěji pomáhají. *Protože* vůči nim cítí vinu a hanbu. A tak vnímají právě ty tak prospěšné bližní *zkřiveně*, zkorumpovaně. Uraženě.

Ale ani to není vrchol biblické ironie – protože absurdnosti lidského jednání: Protože i tak si Saul *nechával* od Davida dál hrát na citaru – protože David dokázal *odhánět* zlého ducha od Hospodina. A to i v situaci, kdy Saul doslova *běsnil* po paláci. Ale zároveň Saul

Davidovi *nevěřil*. Ačkoli logika přece velí k opaku! Ale co zmůže logika proti pýše? Proti hříchu? Proto sebestřednosti?

To celé umocňuje i závěr příběhu: Saul se pokusil Davida zabít. Zatímco ten mu pomáhal. A pokusil se Davida zabít *dvakrát*. Ale David prostě uhnul Saulovu kopí. *Dvakrát*. A dál pokračoval ve hře na citaru. Jak kristovské! Dle formulace J 15 dokonce *víc* než kristovské – protože David málem položil život ne za *přítele*, ale za *nepřítele*. Který se ho pokoušel opakovaně zabít. A nebude to naposledy.

Tak je snad pochopitelný úděs Saulův. Vždyť se Davida pokusil opakovaně zabít! – a David přesto dál v jeho blízkosti hrál na citaru, aby Saulovi ulevil. Tak ho Saul *vyhnal*. Toho jediného, který zachránil Saula i Boží lid před Goliášem i Pelištejci. Toho *jediného*, kdo dovedl od Saula odhánět zlého ducha běsnění.

Tak strašlivý je lidský hřích. Tak převelice zaslepuje pýcha. Že se v ní člověk stále znovu *sám* odsuzuje k ztracení. K prohře. K utrpení. Ke smrti. Protože „si něco přece myslíme/věříme.“

Ale i v tom pokračovalo Boží zjevení dál: Saul si tím vůbec nijak nepomohl. Zato Davidovi se *vedlo dobře* i dál. Z *Boží* milosti. Kterou ze svého rozhodnutí pýchy a hříchu Saul *odstranil* ze své blízkosti. Navzdory Davidově očividné prospěšnosti.

A o to víc se Saul Davida *bál*. Ačkoli logika velí, že by se přece měl bát *méně* – vždyť David už je daleko. A byl to přece *Saul*, kdo se pokoušel zabít Davida – ne naopak! Jenže právě pyšní, hříšní lidé soudí ostatní podle sebe. A to *navzdory* všem důkazům a skutečnostem. Když přece já jsem se pokusil zabít tebe – tak ty se musíš pokoušet zabít mně. Obzvlášť, když jsem to zkusil *dvakrát*!

Jenže David *ne*. David se držel Božího. I vůči Saulovi. I když se ho Saul pokoušel zabít. Opakovaně. A bude znovu. Ačkoli David Saulovi „jen“ neustále přinášel Boží milost. Záchranu. Spásu. Ze strachu. Z Goliáše. Z Pelištejců. Z nadvlády zlého ducha od Hospodina. Ze Saulova vlastního běsnění. Pýchy. Z hříchu.

A dokonce ani názor lidu Saula neproměnil. Celý Israel i Juda (tj. pozdější Severní a Jižní království Božího lidu) Davida *miloval*. Zatímco jejich král, vládce, mašijach, mesiáš se Davida bál. A pokoušel se ho zabít. A to ze stejných důvodů: Lid Davida miloval, protože je zachraňoval. *Proto* ho nenáviděl a bál se ho král Saul.

Jako stejné připomínal také Ježíš svým učedníkům. A pisatelé evangelií svým čtenářům. A co i Boží lid opakovaně *dodnes* zažívá: Zejména Bohem milované ostatní lidé *nenávidí*. Navzdory všemu jimi učiněnému dobru. Navzdory vši službě, oběti, milosrdenství. Často dokonce *kvůli* tomu všemu. Kvůli hanbě, kterou svým činěním Božího lidé vzbuzují ve všech křivácích. I uprostřed církve. Nebo rodiny.

Protože kdo činí Boží, jakoby *není* z lidského světa. Není totiž produktem *hlavně* lidských kultur, společností, logiky, hlouposti ani zla. Zhusta ani výchovy nebo příkladu. Naopak, takoví upřednostňují, co je *Boží*. Takřka vždy *proti* zvykům a tradicím a „normálnosti“ lidského světa. A to dodnes i v církvích.

Protože „křesťan“ nebo „žid“, který je zadobře s lidským světem, to bylo a je vždycky enormně podezřelý. Protože zadobře s lidským světem nebyli ani praotcové. Ani proroci. Ani Samuel ani David. Natožpak apoštolové. Raná církev. Nebo Ježíš Kristus. Naopak byli a jsou lidským světem pronásledováni, zneužíváni, zabíjeni. Nenáviděni a odmítáni.

Protože takové je, co je *Boží*: Božské. A tak trvalé. Přinášející spásu. Dobro. I vlastním *nepřátelům*. A *zejména* pro to je to *Boží* lidmi *nenáviděné*, neoblíbené. Protože zahanbující. A vlastně mnohem logičtější. A pro všechny lepší.

Ale ani David na Saulovu nenávist nedal. Po vzoru proroků, soudců, praotců. A po i Davidově vzoru také Kristus a apoštolové: Boží přece přetrvá *vždy* věčně. Lidské *vždy* pomíjí. O to rychleji různí vládcové a vlády. Ale následování Boha přináší milosrdenství *tisícům* pokolení (Ex 20, 6). Protože Bůh sám je věčný. A neproměnný. A tak říká i dělá *pořád to samé*: Zachraňuje člověka. A nabízí spásu.

Jako i David Saulovi. Znovu, a znovu a znovu a znovu. Na rozdíl od lidského světa, který právě spásu, záchranu *nenávidí*. Zejména hříšníků! Navíc prý z ničeho zachránit ani spasit nepotřebujeme. Také proto všechny říše i vlády i nadřizení a firmy a lobbisté *pomíjejí*...

Amen

Píseň: EZ689 – Proč se svět marností, bohatstvím honosí